

Deprem Bölgesinde LGBTİ+ Olmak

Başak Ekinci*, Meriç Doğan**, Atalay Göçer***, Loren Elva****

Başak Ekinci: Herkese merhaba, günaydın. Öncelikle bu konferansın bir parçası olmaktan mutluluk duyduğumu belirterek başlamak isterim. Bu oturuma moderatörlük görevi için de beni layık gören konferans düzenleyicilerine teşekkürlerimi sunayım bu vesileyle. Bu oturumda çok kıymetli konuklarımız var. Onlara kulak vermek için sabırsızlanıyorum. Ancak izninizle, oturuma, çünkü oturumlarla da çok kısa bağlantı kurarak başlamak istiyorum. Dün başlangıç oturumunda Turgut Hoca, bu konferansın bilgi üretimi iktidarını sahada çalışan sivil toplumla paylaşırma gibi bir amacı olduğunu ya da en azından bu yönde bir katkı sağlamayı hedeflediğini açıkladı. Cansu Hoca, acıya bakmanın anlamı, acı çeken ile ona bakan arasında mesafeleşme üzerine bizi düşündürdü. Ulaş Hoca ise hukuki yolları bizimle paylaştı, ancak meselenin siyasi olduğuna ve ancak siyasetleştirilerek çözümler üretilebileceğine de dikkat çekti. Sonrasında deprem bölgesinde kadın, çocuk, engelli olmak üzerine önemli ve çok değerli sunumlar yapıldı.

Şimdi dün konuştuğumuz elbette bugünkü oturumumuza da bir bilgi zemini ve perspektifi kazandı. Ancak bugün bu perspektifi derinleştirecek ve bunu yaparken kesişimsellikten yararlanacağız. Neyi kastediyorum? Esasında çünkü oturumlarda konuşulan kadın, çocuk, engelliler ya da bugün konuşulacak göçmenler arasında LGBTİ+'lar da var. Ancak anaakım kategorilerde LGBTİ+ olma deneyimi çoğunlukla gözden kaçırılıyor. Bunun yanında LGBTİ+ öznelerine alan açma yönünde de çoğu zaman çaba gösterilmediğini görüyoruz. Özellikle "çaba" diyorum çünkü bugün Türkiye'de LGBTİ+ olmak ve/veya bunun aktivizmini yapmak zaten dört yanı engellerle çevrili bir alanı ifade ediyor ve bu alana yer açmaya çalışmak bir çaba sarf etmeyi gerektiriyor. Bu yüzden düne atıf yapacak olursam, bilgi üretme iktidarını LGBTİ+'larla paylaşmak ya da LGBTİ+ acısına bakmak daha da çetrefilli gözüküyor. Çünkü özne olarak hem hukuk hem de siyaset tarafından dışlanıyorlar. O yüzden hukuk yerine siya-

* İstanbul Bilgi Üniversitesi, basak.ekinci@bilgi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0652-2227.

** Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD), danisma-sorumlu@spod.org.tr, ORCID: 0009-0009-5133-117X.

*** Barış İçin Kültürel Araştırmalar Derneği, ela.h.gabalvs@gmail.com, ORCID: 0009-0002-8398-2144.

**** Diyarbakır Keskasor LGBTİ+ Oluşumu.

seti bir araç olarak kullanmak da o kadar kolay değil. LGBTİ+ olmanın kendisi bir aktivizm halini almış durumda. Acının fotoğrafına bakmaksa mesele, dün Sontag'ın kitabı üzerinden konuştuk, LGBTİ+'ların acısının bırakın anlaşılması ya da içselleştirilmesi, onların acısı dahi fotoğraflanmıyor. Yani fotoğrafına bakacağımız bir acının kanıtlanma hali bile yok. Fotoğraflanmaya değer bir acı olarak kabul edilmiyor. Çoğu zaman hepimiz, zannediyorum, ekranlara kilitlendik. Baktık, deprem bölgesinde neler yaşıyor? Kimler ne gibi ihtiyaçlara sahip, nasıl yardım edebiliriz diye ama benim de takip edebildiğim kadarıyla, ki anaakım medyayı da kastetmiyorum; alternatif yaygın iletişim araçlarında da örneğin, LGBTİ+ deneyimlerini pek göremedik, ki iktidar tarafından da yıldan yıla giderek artan, ayrımcılığın yanında, nefret bombardımanına da maruz kalan bir öznenen, özne grubundan bahsediyoruz. O yüzden böyle bir bakış açısıyla da bu oturumun önemini vurgulamak istedim.

Şimdi daha fazla vakitlerini almadan değerli konuşmacılarımıza yer vermek isterim. 15'er dakika vereceğim kendilerine, sürelerini de hatırlatacağım. İlk konuşmacımız Meriç şu an, hepinizin bildiği kısaltma ismiyle SPoD, Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği'nde danışma hattı ekip sorumlusu, kendisi aynı zamanda Lubunya Deprem Dayanışması'nda da gönüllü olarak yer alıyor. Böylece aktivizmi de deprem sahasında yürütülüyor. Meriç, sahneyi sana bırakıyorum. 15 dakika süreni de başlatıyorum izinle. Teşekkürler.

Meriç Doğan: Çok teşekkürler davetiniz için. Öncelikle hoş geldiniz. SPoD'da LGBTİ+ Danışma Hattı eş ekip sorumlusuyum. Aynı zamanda Lubunya Deprem Dayanışması'nda da ilk günden beri aktif olarak yer aldım. Aslında diğer aktarımlar daha çok sahadan olacak diye biliyorum. Bizim yürüttüğümüz çalışmalar daha çok İstanbul merkezliydi. Dolayısıyla biraz daha uzaktan ve daha geniş bir yerden bakabileceğim. Tüm bunlardan önce, aslında sözlerime başlamadan önce 6 Şubat depreminde kaybettiğimiz gönüllü arkadaşımız Suna Sözer'i anmak istiyorum. Kendisi çok neşeli, içten ve mücadelemize olan inancı çok yüksek bir arkadaşımızdı, onu çok özliyoruz. Buradan yine depremde yakınına kaybetmiş herkese sabır ve baş sağlığı diliyorum.

SPoD olarak biz 2011 yılından bu yana LGBTİ+'lara hukuki, sosyal, psikolojik danışmanlık sunuyoruz. Danışma hattı da bu alanlardan biri. Akran destek sistemi olarak çalışıyor ve gönüllüler tarafından sürdürülüyor. Cinsiyet kimliği, cinsel yönelim odaklı soru ve sorunları, doğrudan güncel ve güvenilir bilgiyi aktarmak adına çalışmalar yürütüyoruz. Bunun dışında cinsiyet kimliği, cinsel yönelim temelli ayrımcılık, cinsel sağlık ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, cinsiyet uyum süreci, askerlik muafiyeti gibi konularda danışmanlık veriyoruz. Hatta aynı zamanda duygusal destek ve sağladığımız aile ilişkilerinde konuştuğumuz, akran zorbalığını, açılma sürecini de konuştuğumuz bir yer burası. 6 Şubat depremiyle birlikte de aslında danışanların danışma kapsamının ve bizim de gönüllüler olarak verdiğimiz danışmanlık hizmetinin aslında ne kadar kısıtlı olduğunu gördük. Çünkü bu tarz bir afet, akut bir acil

yardım noktasında ne gönüllülerimiz buna hazır oluyor ne de danışanlardan gelecek taleplere aslında hazırlıklı oluyoruz. Bir yandan İstanbul merkezli çalıştığımız için de –depremden sonra bir göç dalgasından bahsediyoruz– pek çok depremde LGBTİ+'nın da İstanbul'da doğrudan taleplerinin olduğunu gördük. Yani geldiklerinde, yeni bir yere yerleştiklerinde ya da bir istihdam arayışı içerisinde olduklarında, danışmak istediklerinde doğrudan bizi arayabiliyorlar. Bir yandan 6 Şubat depremi sonrasında hem deprem odaklı hem de insani acil yardım kapsamında SPoD da dahil olmak üzere LGBTİ+ derneklerinin kapsam ve iş tanımlarının ne kadar kısıtlı olduğunu da fazlasıyla görmüş olduk. Hem fon veren ilişkileriyle alakalı hem de aslında... bir kimlik siyaseti yürütüyoruz ve bu bağlamda bir hizmet vermeye çalışıyoruz. Dolayısıyla her alanda her zaman aktif ve bütün bilgilere kapsamlı şekilde sahip olabileceğimiz bir durum olmuyor. Bu hem insan emeğiyle alakalı, hem de aslında genel olarak sivil alanın çok daralmasından dolayı da LGBTİ+ derneklerinin de kapsamlarının daralmasının etkisi olmuş olabilir. Yine yardım toplama, alana destek ulaştırma gibi konularda da aslında kısıtlı haldeydik. Dolayısıyla pek çok inisiyatif oluştu bu süreçte. Hem deprem bölgesinde hem de deprem bölgesi dışında büyük şehirlerde LGBTİ+'ların inisiyatiflerinden bahsedebiliriz. Lubunya Deprem Dayanışması da bunlardan birisiydi. Hem İstanbul ve çevresindeki aktivistler hem de yurtdışından da pek çok Türkiyeli arkadaşımızın destek olduğu bir dayanışma oldu. Bunlar yine aslında, Başak'ın başta bahsettiği, görünür olmak, acının ve ihtiyaçların görünür olması... LGBTİ+'lar ve seks işçileri için hem sahada görünür olmak hem de ihtiyaçların görünür olması demek, aynı zamanda kırılğan olmak anlamına geliyor. Bu da bize gösteriyor ki, aslında ihtiyaçlarımızı, taleplerimizi gösterdiğimizde bir yandan kırılğanlığını da artırmış oluyoruz. Halihazırda zaten hizmetlere erişimde zorlandığımız göz önünde bulundurulduğunda, deprem gibi bir durumda görünmezliğimiz daha da artıyor.

Bu vesileyle biraz da Lubunya Deprem Dayanışması'ndan bahsetmek istiyorum. İnsan hakları ve hayvan hakları aktivistlerinin bir araya gelip oluşturduğu bir dayanışma ağı burası. Gönüllülük, dayanışma ve kesişimsellik ilkeleriyle bir araya gelmiş bir grup. Sürekli kaynaklara ve çalışanlara sahip değil. Dolayısıyla bir gönüllü inisiyatifi olarak faaliyet gösteriyor. Dayanışma'da gıda, barınma, tıbbi malzeme, ulaşım, psikolojik, psikososyal destek, hukuki destek gibi alanlarda yönlendirme yapmaya çalışıyoruz. Deprem spesifik olarak da depremden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenen LGBTİ+ ve seks işçileriyle dayanışmaya çalışıyoruz. Odak grubumuzun içinde aynı zamanda göçmenlere de doğrudan ulaşmaya çalışıyoruz. Bütün bu kimliklerin bir yandan kesiştiği noktalara da destek olmaya çalışıyoruz. Odak grubunda özellikle LGBTİ+'lar ve seks işçilerinin olmasının aslında çok basit bir denklemi var. Bilindiği üzere savaş, afet gibi olağanüstü hallerde en çok etkilenen gruplar yine LGBTİ+'lar, seks işçileri, göçmenler, kadınlar ve çocuklar oluyor. Normal şartlarda da potansiyel nefret ve ayrımcılık, dolayısıyla hizmetlerden de yararlanamadığımız göz önünde bulundurulduğunda, deprem gibi bir felaket sırasında aslında bu durum daha da kırılğan hale gelmiş oluyor. Hayatlarımız daha fazla değerli, ihtiyaçlarımız daha az önemli görülüyor. Hatta birazdan da birkaç örnek vereceğim, bu felaketin sebebi olarak dahi görülebiliyoruz.

Akut olarak ortaya çıkan ihtiyaçlar arasında öncelikle barınmadan bahsetmek istiyorum. Deprem sonrası toplu bir şekilde barınılan yerlerde güvensiz hissedildiğinin, çadır alanlarına gidilememesi gibi durumların söz konusu olduğunu biliyoruz. Atalay bu konudan daha çok bahsedecektir. Özellikle cinsiyetlere göre ayrılan toplu barınma yerlerinde düşmanca tavırlar ve tehditlere maruz kalabiliyor LGBTİ+'lar. Depremzedeler için oluşturulan birçok güvenli alan depremzede LGBTİ+ ve seks işçileri için güvenli olmuyor. En basitinden bir tuvalet kullanımı, gece karanlıkta bir yerden bir yere yürümek gibi insani durumlar dahi büyük bir sorun yaratabiliyor. Örneğin SPoD danışma hattını arayan danışanlardan birisi, danışanın evine girerken yan sokakta oturan birinin sözlü tacizine uğradığından, kişinin şu şekilde bir söylemde bulunduğundan bahsetmiştir: "Depremler sizin gibiler yüzünden oluyor". Bu sebeple danışan, hattımızı arayabiliyor.

Onun dışında yine hatta gelen başvurulardan birisi, depremden sonra İstanbul'a gelen ve geçici barınma alanlarında kalan LGBTİ+ bir danışan kendisi, burada kolluk kuvvetlerinin sözlü ve psikolojik şiddetine maruz kaldığını söylüyor ama bir yandan parası olmadığı ve gıdaya erişimi olmadığı için de bu güvensiz ortamda kalmayı sürdürmek zorunda kalıyor. Sırf bu yardıma erişebilmek için, en basitinden barınma ve gıda ihtiyacını karşılayabilmek için bu tacizlere göz yummak durumunda kalıyor. Onlara katlanmak durumunda kalıyor. Bunlar dışında yine sağlık büyük bir başlık. Özellikle hormon terapisi alan LGBTİ+'ların her gün almaları gereken ilaçlar olabiliyor. Bazı sağlık profesyonellerinin bu ihtiyaçların öncelikli olmadığını ya da destek vermeyeceklerini belirttiği, vermeyi reddettiği söz konusu olabiliyor. Cinsiyet uyum ameliyatları geçirmiş, iyileşme sürecinde olan danışanların da ihtiyaç duydukları ilaç ve medikal malzemeye ulaşamadıklarını biliyoruz. Aynı zamanda LGBTİ+'lar medikal ihtiyaçlarını talep etmekten de sık sık çekinebiliyorlar. Kendileri de ihtiyaçlarını önceliklendiremeyecekleri. Zaten ulaşamayacakları ya da maruz kalabilecekleri potansiyel ayrımcılıktan dolayı bundan vazgeçebiliyorlar. Yine bölgeden başka illere ulaşımında da çok sıkıntı çekildiğini gördük. Deprem bölgesinden çıkmaya çalışırken ayrımcılık sebebiyle araçlara alınmamaları, araçlardan indirilmeleri gibi durumlar söz konusu. Dolayısıyla, en basitinden, LGBTİ+'ların bir yerden bir yere gitmelerinin ya da bölgeden çıkmalarının bile çok zor hale geldiği durumlar söz konusuydu. Yine yardımlara erişim de eşit ve adil bir şekilde olamıyor. Özellikle, yani bir sıraya girmek dahi potansiyel olarak bir saldırıya açık hale gelmek olabiliyor.

Bu durumda gördüğüm, depremzede bir danışanın aktardığı bir şeyden bahsetmek istiyorum. Ailesinden pek çok kişiyi kaybeden danışan, bölge dışında görece daha muhafazakâr bir yere gitmek zorunda kalmış ve geniş ailesinin yanına gelmiş. Burada her ne kadar kimliği açık olmasa da çeşitli imalı sözlerle akrabalarının onu sıkıştırdığından, kendisini yalnız hissettiğinden bahsediyor ve ona psikososyal destek olabilecek sosyalleşme alanlarına onu yönlendirdiğimizde de yine kimliğinin ifşa olması ihtimalinden dolayı buralara da dahil olmadığını görüyoruz. Sadece bir telefon etmek dahi zor olabiliyor danışanlar için. Bunlar dışında aslında uzun süreli düşünmemiz gereken bir durum olarak psikolojik sağlıktan bahsedebiliriz. Akut olarak tabii ki bir ihtiyaç doğdu ama bunlar dışında da aslında uzun süreli olarak psikososyal

destek verilmesi gereken bir durum söz konusu. Şu anda SPoD'da depremzede danışanların önceliklendirildiği bir kısa süreli program başlattık. Bunu da uzun süreli kılmaya çalışacağız, en azından hani bir yıla yakın bir süre devam edecek şekilde. Seans bazlı bir psikolojik destek olacak bu. Bunlar dışında da bir yandan yine istihdamdan bahsedebiliriz. İstihdamda zaten halihazırda güvenceli iş bulması çok zor oluyor LGBTİ+'ların ve seks işçilerinin. Yine deprem koşullarında, öznel bir yandan depremin yarattığı travmayla başa çıkmaya çalışırken öte yandan eşit şekilde erişemedikleri yardımlar dolayısıyla da çok kısa zamanda işe geri dönmek zorunda kalıyorlar ve hasar görmüş, belki de yıkılmış seks işçilerinin çalışma koşullarının daha da zor hale geldiğini gördük. Hattımızı arayan bir danışan hattı neden aradığını bilmediğini, neye ihtiyacı olduğunu bilmediğini, sağlıklı düşünemediğini de söylüyor. Yani halihazırda kendisi sağlıklı bir bu tutum sağlayamamışken aslında tekrar işe dönmek zorunda kalan, yardımlara eşit erişemediği için kendi sosyoekonomik koşullarını tekrar tekrar yeniden üretmeye çalışan danışanlardan bahsedebiliriz.

Yani aslında biraz da durumun akutluğunun ötesinde yine bundan sonraki sürecin bizim için çok uzun olduğunu, yaralarımızın çok daha uzun süreçte sarılabileceğini söyleyebiliriz. Ama şahsen LGBTİ+'ların örgütlü mücadelesinin bu süreçte yarattıkları inisiyatifler ve dayanışma ağlarıyla ne kadar güçlü olduğunu tekrar gördüğümüzü düşünüyorum. Çünkü bizi biz dışında kimsenin aslında belki de önceliklendirmediğini, kendimiz ihtiyaçlarımızı ve dayanışmamızı büyütmeden, görünür kılmadan da bunun başkaları tarafından düşünülmediğini gördük diye düşünüyorum. Bu şekilde bitirebilirim sanırım. Çok teşekkürler.

Başak Ekinci: Teşekkürler Meriç, zamanını da çok iyi kullandın. Sana gelecek sorular olursa *chat'e* yazılmasını rica ederiz. Oturumun sonunda soru ve yorumları değerlendirebiliriz böylelikle. İkinci konuşmacımız Atalay Göçer. Barış için Kültürel Araştırmalar Derneği koordinatörü kendisi. LGBTİ+ barış aktivisti. Atalay, sahneyi bu sefer sana bırakıyorum, teşekkür ederiz.

Atalay Göçer: Ben teşekkür ederim. Öncelikle deprem konulu bir konferansta, bir buluşmada, depremde hayatta kalan ya da depremden kurtulan LGBTİ+'ların önemsendiğini, gözetildiğini görmek ve bu bağlamda da hem kendileri depremzede olan hem de deprem ile deprem sonrası acil müdahalelerde bir şekilde elinden geldiğince sahada seferber olan LGBTİ+ aktivistleri olarak, ben en azından kendi adıma teşekkür etmek istiyorum. Bütün katılımcılara, izleyicilere, dinleyicilere de teşekkür ediyorum burada oldukları için. Ben kısaca Diyarbakır'daki deprem kriz anında nasıl yer aldım, biraz ondan bahsedeceğim öncelikle. Çünkü depremi yaşıyan biri olarak, hatta iki depremi diyelim, benim ilk önce kendimi, hane içerisinde birlikte yaşadığım annemi ve kedimi de düşünmem gerekiyordu. O yüzden ilk iki gün her ne kadar arkadaşlarımız sahada olsalar da, kriz masasında olsalar da benim biraz güç toplamaya ihtiyacım vardı. Daha sonrasında BAKAD'dan, yani benim de çalıştığım, dahil olduğum, Barış için Kültürel Araştırmalar Derneği'nden arkadaşlarımız kriz masasından "LGBTİ+ ve kadın kriz ağı oluşturulacak, dahil olmak ister misin?" diye beni çağırdıklarında, ben o vesileyle Diyar-

bakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın çatısı altında buluştum arkadaşlarla. Maalesef kadın, LG-BTİ+ kriz masası buluşamadı. Yani şöyle, ilk başta bir çocuk kriz ağı vardı. Daha sonrasında bir kadın, çocuk ve LGBTİ+ kriz ağı oluşması noktasında adım atıldı. Ama bizim kendimizin de kriz yaşamasından kaynaklı bu eşgüdüm çok fazla sağlanamadı. Dolayısıyla aslında biz BAKAD ekibi olarak Keskesor'dan arkadaşlarla birlikte bu kriz masasında daha çok LGBTİ+ odaklı bir yerde yer aldık. Ama tabii ki ortak çalışmalarımız da vardı ve birbirimizden de besleniyorduk. Şöyle ki, bizim ilk başta depremden sonraki geçici barınma mekânlarına yönelik çalışma fikrimiz, birazcık da aslında çocuk kriz ağıyla birlikte oluştu ve onların da saha deneyimleri ve sahada hem geçici barınma mekânları görevlilerine-sorumlularına hem de orada görüştükları kişilere yönelttikleri sorular ve bu soruların oluşturulduğu, yer aldığı görüşme formlarının hazırlanması noktasında da oldukça feyz aldık ve destek bulduk. Hatta sahada kendileri de bizimle birlikte geçici barınma mekânlarını, özellikle AFAD ve devlet tarafından tahsis edilen geçici barınma mekânlarını ziyaret etmemizde destek oldu arkadaşlar. Dolayısıyla böyle bir dayanışmadan bahsedebiliriz. Bazı arkadaşlarımız bazı koordinasyon konularında sadece telefon üzerinden dahil olabildiler, işte yemeklerin nereden alınıp nereye gönderileceği konusunda...

Dolayısıyla, aslında biz lubunyalar, Diyarbakır'daki lubunyalar, depremin ilk anından itibaren hem bir yandan kendi yaralarımızı sarmaya çalışırken bir yandan da ne yapabiliriz diye düşünerek, alanlarda, sahada yer almaya başladık diyebiliriz. Şimdi, bizim geçici barınma mekânlarına odaklanmamızı sağlayan ve aslında bu izleme çalışmasını yapmamıza vesile olan çalışmamız, BAKAD'ın da kuruluşuna vesile olan, BAKAD'ın da ilkesel değerleri arasında yer alan barış meselesiydi. Keskesor'la birlikte saha araştırmasını yaptığımız, 2019 yılında ve daha sonra BAKAD'ın kurulmasıyla birlikte yazılımının ve yayımlanmasının tamamlandığı o "Yakın Geçmişten Olası Geleceğe Barışı Yeşertmek" adlı bir çalışmamız vardı. Bu çalışmada, 2013 ve 2018 yılları arasında Diyarbakır'da yaşayan LGBTİ+'ların, geçici barış dönemi, 2013 ve 2015 yılları arasında ve 2015'te yeniden başlayan çatışma dönemiyle birlikte, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin başladığı 24 Haziran 2018 seçimine kadarki süreci de işte bir çatışma ve savaş dönemi olarak ikiye ayırdığımız, beş yıllık dönemi inceleyen bir saha çalışmamız olmuştu burada. LGBTİ+'ların adalete ve sağlığa erişim, siyasete katılım, eğitim ve çalışma hayatı ile aile ortamında maruz kaldıkları ayrımcılıklar ve bu ayrımcılıklarla baş etme yöntemleri, kullandıkları mekanizmaları incelemeyi düşünmüştük. Bunu da aynı zamanda iki bağlamda, yani geçici de olsa, kısa da sürse bir barış dönemi ve yeniden başlayan çatışma süreci arasındaki farkı da görmek, gözlemllemek istemiştik. Meriç'in de zaten açıkça ifade ettiği gibi bizim de kendi deneyimimiz şunu gösterdi: Barış sürecinde LGBTİ+'ların bu saydığım adalete ve sağlığa ilişkin konularda, eğitim ve çalışma hayatı söz konusu olduğunda, aile ortamı ve siyaset söz konusu olduğunda, zaten ayrımcılığa maruz kalma durumu var. Hatta bu alanlara erişim konusunda da büyük sıkıntılar yaşanması gibi bir durum söz konusu. Ama bu savaşla birlikte, çatışma süreciyle birlikte belli alanlarda katbekat artıyor ve ihtiyaç-

ları bir kenara bırakalım, LGBTİ+'ların varlıkları birer tehdit olarak algılanmaya başlıyor ve LGBTİ+'lar görmezden geliniyor. Görmezden gelinmesi, aynı zamanda Meriç'in de bahsettiği gibi, savaş gibi durumlarda, LGBTİ+'lar en çok ayrımcılığa maruz kalan, en çok örselenen topluluklardan biri haline geliyor.

Biz zaten bu deneyimden, depremde de bir izleme çalışması yapmanın uygun olacağını düşündük. Çünkü Meriç'in de bahsettiği gibi eğer biz LGBTİ+'lar olarak bunu yapmazsak maalesef hiç kimse yapmayacak. O yüzden biz de bu geçici barınma mekânlarında bir araştırma yapalım, bir izleme çalışması yapalım dedik. Bununla ilgili olarak Diyarbakır'da belirlediğiniz 16 mekân oldu. Bu 16 mekânın altısı devletin tahsis ettiği AFAD'ın sorumlu olduğu çadır kentler. Biri bir spor salonu, biri de bir stadyum. Diğer sekiz alan ise aslında depremin ilk gününden itibaren kendi mekânlarını, işletmelerini depremzedelere açan işletme sahipleri. Bunlar daha çok kültür sanat merkezleri, kafeler, barlar ya da önceden meditasyon merkezi olarak tabir edebileceğimiz mekânlar. Dolayısıyla bizler Keskesor'un, zaten Loren daha çok bahsedecektir, ilk günden beri sahada olmasından kaynaklı, LGBTİ+'lar ile en azından bizim ilişki sağlayabilmemiz, nerelerde konaklayabilecekleri, bu barınma mekânlarının durumlarından kaynaklı zaten bir tercih sebebi olarak, bu, az önce bahsettiğim diğer, yani devletin tahsis ettiği değil de diğer işletme sahiplerinin tahsis ettiği barınma mekânlarında LGBTİ+'ların daha güvenli hissetmelerinden kaynaklı, ilk önce buraların izlenmesinin uygun olacağına kanaat getirdik. Ve buraların gerçekten de LGBTİ+'ların, yani kısmen de olsa sorun yaşasalar da geçici barınma mekânı olan devletin tahsis ettiği çadır kentlere ve kapalı mekân olarak bu stadyum ve spor salonlarına kıyasla çok daha rahat ve güvenli olduğunu tespit ettik. Bu kurumlar zaten kendi öz kaynaklarının dışında Diyarbakır'daki sivil toplum örgütlerinin, ya da şöyle de söyleyebiliriz, toplumsal muhalefetin bileşenleri olarak tanımlayabiliriz; bu kesimlerin de desteğiyle bir şekilde aslında depremzedelere kendi mekânlarını açmışlardı ve yaklaşık iki hafta boyunca alanlarını kullanmaları için destek olmuşlardı. Biz bu mekânları inceledikten sonra aslında devletin mekânlarının da, AFAD'ın sorumlu olduğu mekânların da izlenmesi gerektiğine kanaat getirdik ve gruplara ayrıldık.

Maalesef bazı deprem sonrası geçici barınma mekânlarına alınamadık bile. Hatta sorumlu kişiyi ararken "burada biz devletle, valilikle, kurumlarla çalışıyoruz. Burada LGBTİ+ yok" diyerek arkadaşlarımızın kovulması gibi bir durum da söz konusu. Bir yerde o gün Erdoğan'ın konuşmacı olması nedeniyle de kimsenin ilgilenmeme durumu vardı. Dolayısıyla geçici barınma mekânlarına, en azından içeride ne olup bittiğine dair gözlemimiz daha çok spor salonu, stadyum ve birkaç çadır kentten ibaret. İsim verebilirim, Sümer Park'ı ziyaret ettiğimizde psikososyal destek için bir çadırın olduğunu gördük ama içinde hiç kimse yoktu. Yani temel ihtiyaç denilen kavramın zaten gerçekten yaşamsal su, yemek gibi gerçekten komik şeylere dayandığını görmek çok üzücüydü. Hatta bir kriz masasında bir ara bir toplantı olmuştu. Kendi aramızda konuşurken, bazen "fuzuli ihtiyaçlar" kavramını kullandığımız olduğunda arkadaşlar uyarıyorlar. Yani fuzuli ihtiyaç demeyelim bunlara, bunlar depremle birlikte farklı şeylerin,

kişilerin, yaş gruplarının ihtiyaçları; şekillenen, değişen, dönüşen ihtiyaçları olarak görmek daha sağlıklı olur diye. Şimdi dolayısıyla bunu özellikle söylemenin nedeni şu, temel ihtiyaçlardan anlaşılan maalesef ve maalesef yemek, menstrüel ped ve çocuk bezi olabiliyor. Bunun dışında, yani oyun oynama ihtiyacı olan, oyun çağındaki çocukların oyun oynayabileceği alanlar, bunların güvenliği, mekânın güvenliği ve özellikle bu çadır kent sel ya da başka afetlerden kaynaklı sorun yaşayabilecek bir mekânda mı kurulmuş diye incelediğimizde de, mesela daha sonrasında yaşanan sel felaketinde de gördük ki, bütün uyarılara rağmen Diyarbakır'daki çadır kent nehir kıyısına yapıldı ve orada büyük mağduriyetler yaşadı depremzedeler. Başka bir geniş parantez açtım ama o psikososyal destek çadırından ben kimin sorumlu olduğunu öğrendikten sonra Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne gittik ve orada meseleyi daha detaylı konuşmak istedik. Maalesef LGBTİ+ kavramını kullanmadan önce engelli, çölyak hastası, şeker hastası; işte çocuklar, kadınlar gibi, daha tırnak içerisinde kabul edilebilir ihtiyaçların sorulması ve o noktada cevap istenmesi gibi bir yöntem belirledik. Direkt LGBTİ+'lar olarak gittiğimizde, çünkü birkaç sefer bu kovulma anından da bahsetmiştim, sıkıntı çıkabiliyordu. Dolayısıyla sırayla gidip LGBTİ+'larla ilgili herhangi bir çalışmanız var mı, mesela psikososyal dediğimizde yani gözler açıldı ve aslında bu noktada bütün vatandaşların eşit olduğu, bu alanda bir talep, bir istek, böyle bir başvuru olduğunda, bunun mutlaka değerlendirileceği ama şu ana kadar böyle bir durum olmadığı söylendi. Ama biz biliyoruz ki, Loren daha dikkatli, daha detaylı bahsedecektir, daha ilk günden geçici barınma mekânına giden arkadaşlarımızın geri çevrildiğini, bu yemek dağıtım söz konusu olduğunda Meriç'in de bahsettiği gibi sıraya girme ve yemek dağıtım alanlarına erişim konusunda zaten LGBTİ+ arkadaşlarımızın büyük sorunlar yaşadığını da göz önünde bulundurduğumuzda, hani zaten evinden dışarı çıkamayan, hasarlı evinde kalan arkadaşlarımızın geçici barınma mekânları ya da yemek dağıtım alanları, ihtiyaç dağıtımına ilgili yerlere erişim sağlama noktasında zaten büyük sıkıntılar yaşadığı aşikâr. Dolayısıyla Lubunya Deprem Dayanışması sağ olsun, Keskesor'daki arkadaşlar sağ olsun, bir şekilde arkadaşlarla birebir iletişim kurarak, kendilerine ihtiyaçlarının ve tedbirlerin ulaştırılması noktasında yardımcı olmaya çalıştık hep beraber diyeyim. Ben de herhalde süremi aştım. Teşekkür ederim.

Başak Ekinci: Biz teşekkür ederiz. Zannediyorum senin bıraktığın yerden Loren Elva devralacak. Loren, Dersim Roştiye Asme LGBTİ+ kurucu aktivisti. Aynı zamanda çokça atıf yapıldığı üzere Keskesor LGBTİ+ oluşumunda aktif olarak yer almış. Loren, sözü sana verebiliriz.

Loren Elva: Herkese merhaba. Öncelikle bu konferansın örgütlenmesinde emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Gerçekten kıymetli işler, çünkü bunları konuşmamız ve arşivlememiz, raporlamamız gerekiyor. Deprem gerçekten hiç beklemediğimiz anlarda bizi bulabiliyor ve bu süreçlerde, “deprem süreçlerinde neler yaptık ve neler yapmalıyız”ı not etmek çok önemli. Keskesor LGBTİ+ oluşumu aktivistiyim. Keskesor LGBTİ+ oluşumu, 2012 yılında

Diyarbakır'da kuruldu. Ben de kuruluşundan hemen bir ay sonra gönüllü aktivizm yapmaya başladım. 2012 yılından bu yana da devam ediyorum. Keskesor LGBTİ+ oluşumu Diyarbakır ve bölge illerinde LGBTİ+'lara yönelik her türlü ayrımcılığa karşı mücadele eden bir Kürt LGBTİ+ örgütü. Ayrıca bölgenin diğer mücadele alanlarıyla da kesişimsel ilişki kuran, Kürt özgürlük mücadelesi, ekoloji mücadelesi, barış mücadelesi gibi gündemlerde de çalışan bir LGBTİ+ örgütüyüz.

6 Şubat depremiyle ilgili de başta hayatını kaybedenleri anmakla başlamak istiyorum. Hiç beklemediğimiz bir anda çok hazırlıksız bir şekilde bizi bulan bir deprem oldu. Çünkü Diyarbakır için yıllardır, yani çocukluğumdan bu yana hep bildiğim bir bilgi vardı, Diyarbakır deprem bölgesi değil ve burada hiçbir şekilde deprem olmaz. Olsa da çok az hissedilir gibi bir bilgiyle büyüdüm şimdiye kadar. Yani ben deprem anında ve deprem olup bittikten sonra bile olayın deprem olduğunu hemen anlamadım. Bittikten sonra, yani durduktan sonra "Bu, deprem" dedim ve kendime gelebildim. Biz Keskesor olarak depremin hemen ilk şokunu atlattıktan sonra kendimize gelip kendini iyi hisseden arkadaşlarla beraber Amed'de yaşayan, Diyarbakır'da yaşayan LGBTİ+ arkadaşların nasıl olduğunu sorduk. Ulaşabildiğimiz herkese ulaştık, aradık, sorduk, mesaj attık, sosyal medyadan ulaşmaya çalıştık vesaire. Diyarbakır'da yaşayan LGBTİ+'ların iyi olup olmadığını öğrenmeye başladık. Ulaştığımız arkadaşlardan da kendi tanıdıkları LGBTİ+ arkadaşlara ulaşmalarını istedik ve birkaç saat sonra da sahaya çıktık. Hemen nasıl bu kadar hızlıca toparlanıp sahaya çıktığımızı düşündüğüm zaman aklıma şu geliyor: Van depreminde edindiğimiz bir deneyim vardı. Ben o zaman lisedeydim ama Van depremi olduğunda hemen Van halkıyla dayanışmak için düzenlenen bütün etkinliklerde yer almıştım, hatta Van'a da gitmiştim o süreçte, genç yaşıma rağmen. Bir de hemen 2020 yılında Elâzığ depremi gerçekleşmişti. O zaman da Diyarbakır'da iyi bir dayanışma göstermiştik ve süregelen Kürt özgürlük mücadelesinde patlayan bombalar, yıkılan şehirler vesaire; yani bu meseleler, bu olaylar bize bir deneyim edindirdi.

O gün de hızlıca, kendini iyi hisseden birkaç arkadaşla birlikte sahaya çıkıp enkaz bölgesini ve toplanma bölgelerini gezdik. Enkaz altında kalan yurttaşların isimlerini belirleyip bunları yaymaya çalıştık. Yine toplanma alanlarının netleştirilmesi için alanları gezip nerede, hangi semtte toplanma alanları var, nerelerde çadırlar kuruluyor, hangi işletmeler yerini depremden etkilenen vatandaşlara açıyor, netleştirip bunu sosyal medyada yaygınlaştırmaya çalıştık. Zaten AFAD çadırlarından biri benim evimin karşısında kurulmuştu. Orayı ziyaret ettiğimizde, yani bir gün öncesinde kar yağışı vardı burada, AFAD da çadırlarını burada genelde parklara, ıslak zeminlere kuruyordu. Hava çok soğuktu, aşırı soğuktu. Baktığımızda çadır içindeki vatandaşlara sadece ince pike verdiklerini tespit ettik. Yani herhangi bir ısınma aracı yoktu, battaniye de yoktu. Hemen bunları tespit edip bu ihtiyaçların giderilmesi konusunda sosyal medyada yaygınlaştırma çalışmaları yürüttük.

Daha sonra işte Atalay'ın bahsettiği özel işletmelerin, kafe-barların olduğu mekânları ziyaret ettik. Çünkü bu mekânlar daha önce de LGBTİ+ dostu olduğu için kullandığımız

mekânlardı. O mekânları ziyaret edip mekânların yurttaşlara açılıp açılmayacağını öğrendik. Açılacağını öğrendiğimizde, “Buraya LGBTİ+’lar gelebilir mi? Gelirse bu güvenliği sağlayabilir miyiz?” diye sorduğumuzda, “evet, gelebilirler” demişlerdi. Biz de dışarıda kalan, eve gitmek istemeyen arkadaşlarımızı buralara yönlendirmeye çalıştık. İkinci, üçüncü gün yine buraları gezdiğimiz zaman aslında buralarda açık kimlikli LGBTİ+’ların kalmadığını tespit ettik. Yani orada kalan LGBTİ+’ların, barınma alanlarında, gerek AFAD çadırlarında gerek özel işletmelerde kalan arkadaşlarımızın, açık kimlikli olmayan arkadaşlarımızın buralarda kaldığını da gözlemledik. Açık kimlikliyse ne yazık ki AFAD çadırlarına alınmama durumlarının, böyle vakaların gerçekleştiğinin geri dönüşlerini de sonradan aldık. Bir trans arkadaşımız çadıra gidiyor ve AFAD görevlileri tarafından kimliğinden ötürü çadıra alınmıyor ve eve gönderiliyor. Yani ikinci, üçüncü gün kendimizi biraz daha iyi hissedip biraz daha veri ortaya koymaya başladığımız zaman Amed’de yaşayan görünür veya açık kimlikli LGBTİ+’ların çoğunun, hatta hemen hemen hepsinin, kendi evlerinde kaldığını öğrendik. Bazılarının evleri orta hasarlıydı. Ağır hasarlı bir evde kalan bir arkadaşımız da vardı mesela. Yani gidip onlara güvenli alan, güvenli barınma alanları yaratmak istediğimizi söylediğimiz zaman, evlerinin onlar için daha güvenli olduğu geri dönüşünü aldık. Çünkü mesela bizim LGBTİ+ dostu diye düşünüp gittiğimiz özel işletmelerde herkes açık olduğu için –buralar heteroseksüel ailelerin kaldığı alanlar–, haliyle oraya gittiği zaman her ne kadar mekân LGBTİ+ dostu olsa da orada kalan ailelerin ne kadar güvenilir olduğunu bilemediği için, o güvenlik sorununu çok göze alamadığından, onu yaşamamak için oraları tercih etmediğini gördük. Ya da mesela orada kalan aileleri, gençleri tanıyor olsa bile, yani o alanlarda 24 saat kaldığı için, bir süre sonra konuşulacak hiçbir konunun olmamasından dolayı konunun dönüp dolaşıp LGBTİ+’lara geldiğini öğrendik. LGBTİ+’ların orada istemsizce, yani soruyu soranlar her ne kadar bunu taciz ederek sorduğunu düşünmese de, bir süre sonra soruların tacize vardığını ve karşıdaki kişiyi yani LGBTİ+’ları rahatsız ettiğinden oralarda pek kalmak istemediklerinin dönüşünü de aldık. Ne yazık ki, yine bu depremde LGBTİ+’ların yalnız kaldığını gördük.

Mesela her gün mahallelerde belediyelere ait anons araçları geçiyordu. Yapılan anonslarda evlerinize gitmeyin, evleriniz güvenli değil, deniliyordu. Evlerde kalmayın anonsları yapıyordu. Fakat LGBTİ+’lar devlete ait, resmi kurumlara ait toplanma alanlarına gittiği zaman da “Hayır, buraya gelmeyin, evinize gidin, burada sizi istemiyoruz” cevabıyla karşılaştı. Ne yazık ki LGBTİ+’lar deprem gibi çok büyük bir felakette yine ayrımcılığa maruz kaldı. Bizler daha güvenli alanları nasıl yaratabiliriz diye konuştuk. Bazı arkadaşlarımızın otellerde ve apartlarda kalmasını sağladık. Özellikle trans arkadaşların ve seks işçilerinin. Diyarbakır’da özellikle trans ve seks işçileriyle çalıştık. 100’den fazla LGBTİ+ ve seks işçisiyle temas ettik. Bu arkadaşlarımızın yalnız olduğunu görünce, sahadaki diğer çalışmalarını bırakıp çalışmalarımızı tamamen LGBTİ+’lara ve seks işçilerine yönelttik. Yani neler yapabiliriz, ihtiyaçlar nelerdir, bunları belirleyip çözmeye çalıştık. Örneğin, az önce de bahsedilen yardımlara erişim meselesi. Burada en büyük sorun oydu. Sürekli bir yerlere bir tır geliyor, bir kamyon geliyor ve çok

düzensiz bir şekilde dağıtılıyor o kamyon veya tırdaki yardımlar. Bir de genellikle bu kamyon ve tırlar geçici toplanma ya da barınma alanlarının önüne geliyor, mesela AFAD çadırlarının önüne ya da belediyeye ait, yerel yönetimlere ait kurumların önüne geliyor ve buralarda dağıtıyor yardımlar. Yardımlara ulaşmakta insanlar zaten sıkıntı yaşıyor ama LGBTİ+'lar buralara hiç gitmek istemiyor. Hem kalabalık olduğundan hem de kendini güvensiz hissettiğinden, her türlü saldırıya açık olduğu için. Yemeğe bile erişim konusunda, ne yazık ki hiçbir şekilde ne yemek, ne kıyafet, ne ısınma, ne ayakkabı, hiçbir şekilde bu resmi kurumlardan ya da sivil yardımlardan faydalanmadıklarının tespitini yaptık.

Özellikle daha sonra kurulan Lubunya Deprem Dayanışması'na buradan büyük teşekkürlerimizi bir kez daha iletmiş olalım. Biz Keskesor olarak hemen bu ihtiyaçları belirleyip LGBTİ+ ihtiyaçlarını sosyal medyamızdan paylaşıp destek istedik ancak sosyal medya hesaplarımız çok büyük ve etkileşim veren hesaplar olmadığı için o taleplerimiz çok karşılık bulamadı. Ama hızlıca kurulan Lubunya Deprem Dayanışması'yla beraber Diyarbakır'da yaşayan ve depremden etkilenen LGBTİ+'ların ihtiyaçlarını karşılama konusunda büyük adımlar attık. 100'e yakın LGBTİ+'nın, temizlik, hijyen malzemesi, gıda, erzak, yemek, barınma, giysi, ayakkabı, kondom ve ped gibi birçok ihtiyacını karşılamış olduk.

Güvenli tahliye konusunda da, buradan ayrılmak isteyen LGBTİ+'ları özel araçlarla çıkarmaya çalıştık. Meriç de bahsetti, toplu taşımaların LGBTİ+'lar için ne yazık ki güvensiz olduğuna ve oralarda tahliye esnasında pek çok ayrımcılığın yaşandığına dair örnekler de var. Bizi en çok şaşırtan mesele de şu oldu aslında: Sahada çalışırken, LGBTİ+'lara giderken... Kapı kapı gezdik, çat kapı gittik, dışarıda güvenli alanlarda buluşmaya çalıştık. Çok fazla ihtiyacın olduğunu görmemize, gözle görülür ihtiyaçlara rağmen, yani mesela ayakkabısı yırtık, montu yok ya da işte karnını doyurabileceği herhangi bir gıdaya erişimi yok, bunları çok acı bir şekilde tespit etmemize ve bu ihtiyaçları karşılayabilecek gücümüz olduğunu anlatmamıza rağmen bizden hiçbir şekilde hiçbir destek talebi olmadığını gördük. Yani 100 LGBTİ+ ve seks işçisiyle görüştüsek 80-85'i bizden hiçbir şekilde talepte bulunmadı. Biz, gücümüz var, halledebiliriz, sağlayabiliriz dememize rağmen hiçbir şekilde talepte bulunmadılar ve tam tersi kendi aileleri için, kendi kardeşleri için talepte bulunmaya başladılar. Öyle bir psikolojideder ki, hani kendi ihtiyaçlarını görmeyip yine burada LGBTİ+'lar dışında ihtiyaçların karşılanması gerektiği bilincinde olduklarını gördük. Birçok trans arkadaşımız, Diyarbakır'da yaşayanlar için, tuttıkları evler... yani Diyarbakır'da deprem öncesinde de büyük bir barınma sorunu vardı. Haliyle ev tutarken kendileri değil, güvendikleri, işte daha böyle LGBTİ+ olduğu anlaşılmayan arkadaşlar aracılığıyla evler tutuyorlardı. Bu deprem esnasında evden çıkması gerektiği için ne yazık ki birçoğunun evi ifşa olmuş oldu. Ne yazık ki birçoğu ev sahipleri tarafından ya evden çıkarıldı ya da evden çıkarılma tehdidiyle karşı karşıya. Bugün Diyarbakır'da her ne kadar az yıkım yaşansa da deprem sonrasında 10 binden fazla yapının yıkım kararı var. Bu 10 binden fazla yapının yıkımıyla beraber LGBTİ+'lar için zaten deprem öncesinde var olan barınma sorunu da 10 katına çıkmış olacak. Bu "barınma sorunuyla nasıl mücadele edebiliriz"e dair

şu an çalışmalar yürütmeye çalışıyoruz. Bu arada ev sahibi tarafından çıkarılmayan, ama çıkarılma tehdidiyle yaşayan arkadaşlarımız da var. Ev sahibi gelip evden çıkmaları konusunda tehditlerde bulunup o eve ya kendisinin ya da akrabasının geçeceğini söylüyor. Ama aslında eve ne kendisi ne de akrabası geçmeyecek, evi çok yüksek bir fiyattan kiraya vermiş olacak. Böyle. Biraz sona doğru heyecanlandım, eksik bıraktığım yerler olursa soru-cevapta tamamlarız diye düşünüyorum.

Başak Ekinci: Tam zamanında, biz teşekkür ederiz. Benim dikkatimi çeken şu oldu, yani kendi deneyiminizi anlatırken de başkalarının deneyimini anlatırken de aslında deprem mağduriyetini yaşamaya fırsat olmadığını aktardınız. Bu bana, yani dışarıdan dinleyen birisi olarak da çok ağır geldi. Kendisinin işte ayakkabısı, montu yoksa bile ya da barınma sorunu devam ediyorsa bile hep başkalarına ya da en azından ailesine karşı sorumluluğunu üstlenmek durumunda kalmış gözüküyor. Onun dışında da dayanışmanın acil ihtiyacı ortaya çıkmış, çünkü sivil dayanışma ağı elinden geleni yapmaya kalkışsa bile, işte bir şekilde LGBTİ+'ların varlığı gözden kaçırılmış gözüküyor. Turgut Hoca'dan bir soru geldi. "Ayrımcı muamelelere karşı Baro ile bir temasınız oldu mu? Varsa etkisi oldu mu? Barolarla etkileşim içerisinde oldunuz mu?"

466

Atalay Göçer: Söz alabilirim eğer başka söz alacak yoksa. Baro, Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu'nun bileşeni, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'yla birlikte. Dolayısıyla hem oradan hem de Diyarbakır Barosu LGBTİ+ komisyonu üzerinden Baro'yla iletişim halindeydik. Bu tarz alanlarda destek konusunda, evet, Baro'nun önemli etkisi, desteği olduğunu söylemek gerekiyor.

Ben Loren'in söylediğine iki şey daha eklemek istiyorum. Bunlardan biri; barınma meselesiyle ilgili olarak geçtiğimiz günlerde, sanırım cuma günü, gününü hatırlayamayacağım, ben katılamadım, dahil olamadım ama öz savunmayla ilgili bir etkinlik düzenledik. Bir-iki yıl daha, akut deprem sorunu, deprem sonrası ihtiyaçlar söz konusu olacak. Örneğin, barınma ve istihdam meseleleri... Bu nedenle bu alanlara değinen bazı atölye çalışmaları ve seminerler düzenleme kararı aldık. Bunlardan ilki de barınma hakkıyla ilgiliydi. Hukuki haklar nelerdir? Loren, bir arkadaşımızın ev sahibi tarafından evden çıkartılacağından bahsetti. Örneğin, bu konuda neler yapılabilir? Tüm bu meselelere dair online bir toplantı gerçekleştirdik. Bir trans seks işçisi arkadaşımız da ev ararken, ev sahibi günlük 700 TL talep ediyor ve diyor ki, "Senin bir trans seks işçisi olduğunu biliyorum. Senin kim olduğunu ya da nasıl bir iş yaptığın beni ilgilendirmiyor ama sana vereceğim evde günlük 700 liraya kalabilirsin." Yani seks işçilerinin yaşadığı sorunlardan, trans arkadaşlarımızın yaşadığı sorunlardan faydalanma söz konusu. Dolayısıyla bu barınma meselesi oldukça önemli.

Bir diğer konu da fon desteğiyle ilgili. Biz dernek olarak hem Keskesor'la hem de Mamma ile birlikte (deprem sonrası dayanışma anlamında Mersin'de onlar da LGBTİ+'larla

ilgili sahada bayağı aktif çalışıyorlar), belli kurumlara fon desteği için başvurduğumuzda, maalesef LGBTİ+ örgütlerinin, bu fonlardan destek alamadığını gördük. Bu da oldukça üzücü bir durum ve Lubunya Deprem Dayanışması'nın ne kadar önemli olduğunu gösterir nitelikte. Örneğin bizim Keskesor'la birlikte bir fon kuruluşuna yazdığımız proje, hijyen kitleri hazırlayıp deprem sonrasında ihtiyaç duyanlara dağıtmak yönündeydi. Ama bu proje kabul edilmediği için biz Lubunya Deprem Dayanışması aracılığıyla bu hijyen kitlerini oluşturabildik ve Diyarbakır'daki ihtiyaç sahiplerine erişip ulaştırabildik. Bu arada diğer illeri de görmezden gelmek gerekiyor. Biz Diyarbakır'da aktif çalışıyoruz. Diyarbakır Barosu LGBTİ+ Komisyonu, Keskesor ve BAKAD olarak Diyarbakır'da nispeten daha iyi durumdayız diyebiliriz ama diğer bölgelerde maalesef LGBTİ+ aktivisti ya da bu alanda hassasiyeti olan, duyarlılığı olan kişi ve aktivist ya da koordinasyon ekibi bulabilmek oldukça güç oluyor. Özellikle Maraş ve Malatya bu açıdan oldukça sıkıntılı. Maalesef orada erişim sağlayabildiğimiz diğer illere nazaran daha az kişi var. Ya da belki daha sonradan Lubunya Deprem Dayanışması'nın iletişime geçtiği kişiler ve kurumlar olmuş olabilir ama en azından benim şu ana kadar bildiğim bu yöndeydi. Hatay'da maalesef LGBTİ+ örgütlülüğü olmadığı için orada da belli sendikalar ve siyasi oluşumlar üzerinden irtibat ve iletişim sağlanabiliyor. Biz Diyarbakır'da yapmış olduğunuz bu izleme çalışmasını genel olarak bütün bölgeyi kapsayacak şekilde geliştirmek istiyoruz. Bununla ilgili olarak Lubunya Deprem Dayanışması'yla da iletişime geçecektik, onların hem formları hem de saha deneyimleri üzerinden, “Raporlamayı BAKAD olarak müşterek yapabilir miyiz?” diye. Bu ne kadar görünür kılınırsa o kadar iyi olur diye düşünüyoruz.

Son olarak istihdam çok önemli bir mesele. LGBTİ+'ların, özellikle deprem bölgesindeki LGBTİ+'ların istihdamı noktasında; kurs, seminer vs. gerçekleştirilmesine yönelik projelere başışçılar ya da fon verenlerin destekçi olması önemli.

Loren Elva: Birkaç şey eklemek istiyorum. Barınma alanlarında mesela düğün salonlarında, belediyeye ait sosyal tesislerde, spor salonlarında ya da çadırlarda aileleriyle birlikte kalan LGBTİ+'lar vardı. Biz onlarla görüştüğümüzde, görünür ve açık kimlikte olmadığı için oralarda kaldıklarını ancak sürekli diken üstünde olduklarını, sürekli bir korku yaşadıklarını, özellikle insanlarla iletişime geçerken ya da yemek ve yardım sıralarına girerken oralarda deşifre olma korkusu yaşadıklarını ve gece uyurken güvenlik önlemi alarak uyduklarını aktardılar. Sözde güvenli olan o alanlarda bile LGBTİ+'ların ne kadar güvensiz ve ne kadar travmatize edici sorunlar yaşadıklarını da görmüş olduk. Biz Keskesor olarak 2 Mart'tan sonra etkinliklerimize şöyle bir yerden devam etme kararı aldık: Normalde depremden önce Diyarbakır'da yaşayan LGBTİ+'larla iki haftada bir pazar buluşmaları gerçekleştiriyorduk. Çeşitli etkinlikler düzenliyorduk. Depremden hemen sonra Mart ayı boyunca bu etkinlikleri haftada bir yapmaya başladık. Haftada bir depremden etkilenen LGBTİ+'larla “Nasılısın Lubunya?” buluşmaları düzenleyerek psikososyal etkinlikler düzenledik. Bunlar içerisinde çeşitli atölyeler, oyunlar, beden çalışmaları vardı. Kurumlar konusunda –yani isim vermeyeceğim, hani sevdiğimiz kurum-

lar-, beraber sahada çalıştığımız, omuz verdiğimiz kurumların, deprem sürecinde LGBTİ+'lar konusunda ne yazık ki çoğunun özel bir gündem oluşturmadığını gördük. Yani mesela bu kurumların devlete alternatif olarak gıda, erzak yardımları topladığını öğrendik. Bir arkadaşımızın ayakkabı ihtiyacı var, ona ulaşmamız gerekiyordu. Bize gelin buradan alın, diyorlardı. Ama oralar da yine toplu buluşma alanları, oraya gitmemiz gerekiyordu. İhtiyaç sahibi arkadaşımızı oraya göndermeden, kendimizin, yani güvenlik önlemlerimizi alıp giderek oradan o yardımlara ulaştığımız oldu. Ama ne yazık ki onların özel olarak bize yönelik desteği olmadı.

Başak Ekinci: Biz teşekkür ederiz. Aslında sen konuşurken gelen sorulara da kısmen yanıt vermiş oldun. Bu gelen soruları da hatırlatmak istiyorum tekrar. “Depremden etkilenen lumbunların yardım mekanizmalarına erişimi Diyarbakır dışında nasıl yürütülüyor?” gibi bir soru vardı. Diyarbakır’ın bu alanda, sivil toplum alanında deneyimli olduğunu ve hızlı cevap verebildiğini zaten anlattınız. Diyarbakır dışında da sorumlu olduğunu söylediniz ama başka eklemek isteyeceğiniz bir husus varsa cevap alabiliriz. Bir diğer soru ise, afet platformu ve diğer STK’larla ilişkileri sorulmuş. Daha önceki depremlerde, Van, Elazığ ve İzmir depremlerinde LGBTİ+ örgütlenme deneyimi var mıydı, diye sorulmuş. Konuşacak çok fazla şey var ama çok değerli katkılarla önemli bir alanı açmış oldunuz. Çok teşekkür ederiz.